

Rycina 6.5 **A** Próchnica może być bardziej rozległa niż to widać klinicznie. **B** Pełny zasięg zmiany może być widoczny jedynie na zdjęciu radiologicznym, które w tym przypadku wskazuje również na objęcie procesem chorobowym miazgi.

- Odlamanie trójkątnych krawędzi na powierzchni okluzyjnej lub próchnica w dołkach i bruzdach podminowująca guzki również sugeruje rozpoczęcie procesu chorobowego miazgi (ryc. 6.4B).

Niestety wygląd zewnętrzny zmiany próchnicowej w niektórych przypadkach może być mylący (ryc. 6.5). Utrzymujące się objawy, które wystąpiły wkrótce po założeniu wypełnienia, sugerują patologię miazgową. Brak szczelnego wypełnienia w koronie w sposób nieunikniony doprowadzi do patologii miazgi. Badanie radiologiczne ma zasadnicze znaczenie uzupełniające informacje diagnostyczne, zwiększa także dokładność rozpoznania.

Obraz radiologiczny

Radiogramy pokazujące normalną depozycję zębiny w obrębie komory miazgi i w ścianie kanałów korzeniowych świadczą o zdrowiu miazgi. Natomiast nieregularna kalcyfikacja miazgi lub obliteracja komory miazgi wskazują na dystrofię miazgi, zaś brak fizjologicznego zmniejszenia się jamy miazgi lub zatrzymanie rozwoju korzeni wskazują na jej martwicę. Na pojedynczym radiogramie dany, indywidualny ząb można porównać z jego odpowiednikiem po przeciwnej stronie, co pozwala ocenić asymetrię.

Objawy przedmiotowe i podmiotowe sugerujące miazgowe powikłania procesu próchnicowego wymagają wykonania zdjęcia radiologicznego. Uwidoczni ono zasięg zmiany próchnicowej, położenie i bliskość rogów miazgi, obecność i położenie stałego następcy, a także stan rozwoju korzeni oraz stan otaczającej kości wyrostka zębodołowego. Badanie radiologiczne jest obowiązkowe przed rozpoczęciem leczenia endodontycznego. Próchnica w obrębie furkacji, wewnętrzna lub zewnętrzna resorpcja patologiczna korzeni, resorpcja fizjologiczna, a także rozrzedzenie struktury kostnej w okolicy okołowierzchołkowej lub w okolicy furkacji korzeni są przeciwwskazaniem do leczenia endodontycznego zębów mlecznych. Zęby mleczne z takimi objawami wymagają usunięcia.

Obrzęk

Obrzęk wyrostka zębodołowego, w szczególności po stronie przedsionka, obrzęk twarzy, przebarwienie korony oraz obecność przetoki świadczą o martwicy miazgi i tworzeniu się ropnia (zob. ryc. 6.3B).